

ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Валерій Григорович ДМИТРЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Національна безпека є однією з найважливіших складових функціонування сучасної держави. Її основне завдання – захист суверенітету, територіальної цілісності, прав і свобод громадян. У цьому контексті особливої уваги заслуговують органи місцевого самоврядування (ОМС), які, виконуючи свої адміністративно-правові функції, є важливими суб'єктами у системі забезпечення національної безпеки. Їхні повноваження та відповідальність у цій сфері є предметом наукових дискусій серед українських вчених, зокрема таких як О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, Г.П. Бондаренко, та інших.

Органи місцевого самоврядування здійснюють свою діяльність відповідно до законів України, серед яких основним є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Відповідно до цього закону, ОМС виконують управлінські функції в межах адміністративно-територіальних одиниць, що включає забезпечення громадського порядку, охорону прав і свобод громадян, а також участь у захисті національної безпеки. Дослідники, такі як Бондаренко Г.П., звертають увагу на важливість підвищення ролі місцевого самоврядування в управлінні кризовими ситуаціями, особливо в умовах військових конфліктів або надзвичайних ситуацій. На його думку, саме ОМС є ключовими суб'єктами, що забезпечують оперативне реагування на виклики, які можуть виникати в умовах загроз національній безпеці[1]. У цьому контексті особливо важливим є питання координації дій ОМС з іншими державними органами та установами. Як зазначає О.М. Бандурка, ефективне забезпечення національної безпеки на місцевому рівні неможливе без чіткої та узгодженої взаємодії ОМС з такими структурами, як Національна поліція, Служба безпеки України, Державна служба з надзвичайних ситуацій. На думку науковця, такі дії є необхідними для успішної реалізації заходів щодо захисту критичної інфраструктури, підтримки громадського порядку та забезпечення територіальної оборони на місцях.

Науковці наголошують, що адміністративно-правова регламентація діяльності ОМС у сфері національної безпеки потребує постійного вдосконалення. Наприклад, Кузьменко О.В. акцентує увагу на необхідності посилення правової бази, яка регулює взаємодію органів місцевого самоврядування з іншими державними органами у питаннях територіальної оборони та громадської безпеки. На його думку, наявні законодавчі положення потребують уточнення, зокрема в частині визначення відповідальності посадових осіб ОМС за неналежне виконання своїх обов'язків у сфері безпеки. Окрім того, вагому роль у забезпеченні національної безпеки відіграє активне залучення громадськості до процесів підтримання порядку та безпеки

на місцях. Важливу увагу цьому питанню приділяють дослідження Ю.П. Битяка, який зазначає, що ОМС повинні активно співпрацювати з громадськими організаціями та інститутами для забезпечення ефективної профілактики правопорушень та вирішення проблем, що виникають у надзвичайних ситуаціях[2]. За його словами, підвищення рівня залучення громадськості до процесів безпеки сприятиме зниженню рівня правопорушень та зміцненню громадського порядку.

Важливим аспектом є також відповідальність органів місцевого самоврядування як суб'єктів національної безпеки. Відповідно до законодавства, посадові особи ОМС можуть бути притягнуті до адміністративної або дисциплінарної відповідальності за неналежне виконання своїх обов'язків, що стосується організації заходів громадської безпеки, запобігання надзвичайним ситуаціям або захисту критичної інфраструктури[3]. Науковці, зокрема Л.М. Москаленко, акцентують увагу на важливості належної організації діяльності ОМС у сфері захисту інформаційної безпеки. Вона зазначає, що у сучасних умовах, коли велика частина критично важливої інформації передається через цифрові платформи, забезпечення належного рівня інформаційної безпеки стає ключовою складовою загальної системи національної безпеки.

Москаленко також наголошує на необхідності створення та впровадження інформаційно-технологічних платформ, які б дозволяли оперативно реагувати на загрози, пов'язані з витоком інформації. За її словами, невиконання цих вимог може призвести до серйозних наслідків для безпеки держави, оскільки відсутність захисту критичної інформації ставить під загрозу не лише діяльність конкретних органів, але й безпеку держави в цілому.

На нашу думку, органи місцевого самоврядування відіграють ключову роль у забезпеченні національної безпеки України, виконуючи функції управління на місцевому рівні, забезпечення громадського порядку, захисту громадян від загроз та ризиків. Їхні повноваження і відповідальність не обмежуються лише питаннями охорони громадського порядку, а охоплюють широкий спектр завдань, пов'язаних із забезпеченням обороноздатності країни, цивільного захисту, інформаційної безпеки та співпраці з іншими державними органами.

На основі аналізу наукових праць таких дослідників, як О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, Г.П. Бондаренко, Л.М. Москаленко та інших, можна зробити висновок, що ОМС є важливими елементами системи національної безпеки, і їхнє належне функціонування в умовах сучасних викликів і загроз є однією з основних передумов стабільності та безпеки в державі. Отже, вдосконалення правової бази та підвищення рівня відповідальності органів місцевого самоврядування за виконання своїх обов'язків у сфері національної безпеки є необхідними кроками для подальшого зміцнення системи національної безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Дорошенко Ю. К. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг як об'єкт кримінологічного дослідження. *Юридична наука*. 2020. № 8 (110). С. 282-288. DOI: <https://doi.org/10.32844/10.32844/2222-5374-2020-110-8.36>.
2. Кириченко Ю.М. Дослідження органів місцевого самоврядування, як суб'єктів адміністративного права через призму теорії місцевого самоврядування. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2018. № 6 (34).
3. Теремецький В. І. Правовий вимір фіскальної функції органів місцевого самоврядування. *Право і безпека*. 2012. № 1 (43). С. 113-118.